

Thorvald Staunings tale til det danske mindretal ved Danmarks Grænse

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

1. januar 1924

Sted

Slesvig, Kiel og Flensborg

Striden om Grænsen mellem vore Lande har affødt megen Ulykke. Krige, Forfølgelser, Undertrykkelse af Sprog og Kultur og en unaturlig Bitterhed i de to Landes Befolkninger.

Det er en historisk Kendsgerning, at virkelig dansk Land og dansk Befolkning i 1864 annekteredes af Bismarcks Tyskland, og det er mørke Blade i Historiens Bog, som indeholder Beskrivelsen af de prøjsiske Bestræbelser for at undertrykke eller udrydde Danskheden.

Køller-Periodens talrige Overgreb og Mishandlinger: Udvisninger, Fængslinger og økonomisk Forfølgelse, viser os Datidens Junker-Opfattelse og daarlige Moral.

Vi anerkender, at det tyske Socialdemokrati altid paatalte begaaet Uret og altid var rede til at yde Danskernes Repræsentant i Rigsdagen en Haandsrækning.

Jeg anerkender, at Socialdemokratiet i 1902, med senere Tilslutning af en Partikongres, vedtog, at Grænsespørgsmaalet burde finde sin Afgørelse ved en Folkeafstemning, og jeg er ikke i Tvivl om, at Danskerne vilde have faaet deres Ret paa denne Maade, hvis det tyske Socialdemokrati var naaet frem til Magten.

Nu kom imidlertid den sørgelige Krig, og ved dens Afslutning hidførtes ogsaa en Løsning af det tysk-danske Grænsespørgsmaal paa de Allieredes Initiativ.

Der kan baade fra dansk og fra tysk Side gøres Indvendinger mod den Form, hvorunder Løsningen iværksattes, og der kan fra begge Sider paavises Punkter

med Hensyn til Afstemningen, som burde have været anderledes.

Men ingen af os havde Magt til at ændre, hvad der blev til ved Sejrherrenes Afgørelse, og betydende Afvigelser vilde iøvrigt næppe være fulgt af Afstemnings-Regler, der havde været lidt anderledes end dem, der blev fulgt ved Afgørelsen.

Jeg nævner, uden at ville fremhæve det som særlig Fortjeneste, at det officielle Danmark indtog en fuldt loyal Holdning overfor Tyskland under Krigen. Det blev end ikke antydnet, at et uløst Spørgsmaal forelaa ved vor Grænse.

Jeg beklager derfor de Udfald, der nu og da rettes mod det danske Folk fra chauvinistiske Kredse i Tyskland. Det er ikke glemt, at det var Prøjsen som øvede Uretten i 1864, selv om dansk Statsmands-Vigtighed bidrog til den ulykkelige Udgang af de da førte Forhandlinger. Og det er heller ikke glemt, hvorledes den danske Befolkning maatte lide igennem et halvt Aarhundrede.

Vi ved imidlertid, at Chauvinister intet Hensyn tager til saadanne Kendsgerninger. Vi har selv en ubetydelig lille Kreds af samme Race, men jeg beder om, at man ikke i Tyskland tager denne

Klikes Tale højtideligt. Den er ganske betydningsløs og uden virkeligt Tilhold i det danske Folk. Der kan ikke skabes Stemning for ny Strid i vort Folk om det, der er afgjort, og der kan ikke, hvorledes end Forholdene maatte udvikle sig for Tyskland, blive Stemning for en illoyal Udnyttelse af Forholdene i Retning af Forsøg paa at rokke ved den ny fastlagte Grænse.

Naar det tyske og det danske Socialdemokrati et Par Gange har fremsat Fælles-Udtalelser om Grænsen og om Forhold i Grænseegnene, er dette en naturlig Fortsættelse af den Politik, som det slesvig-holstenske og det tyske

Socialdemokrati fulgte i Tiden for Grænse-Reguleringen.

Vi har i vor Bedømmelse og i vore Udtalelser handlet ud fra socialistiske Synspunkter og vi handler ret ved fremdeles at føle os som Vogtere for Retten og som Beskyttere for de Mindretal, der er blevet tilbage paa hver Side af Grænsen.

De to socialdemokratiske Partier har fornylig, den 25. November, fremsat en Fælles-Udtalelse, som rettelig bør være Afslutningen paa Diskussionen om den Grænse-Afgørelse, der er truffet.

Den nye Grænse er en Kendsgerning, og som saadan kan begge anerkende den. Det rette Standpunkt er det, der har fundet Udtryk:

Fælles Forsvar for denne Grænse fra de to socialdemokratiske Partiers Side.

Gives der fra nogen af Siderne mere eller mindre Tilslutning til de chauvinistiske Raab om Flytning, beforder man blot den chauvinistiske Larm paa den anden Side og bidrager til Vedligeholdelsen af en Uro, der kun kan forvolde Ulykke eller Skade i det fremtidige Forhold.

Hvad vi derimod bør omfatte med naturlig Interesse, er Mindretallenes Stilling. Det danske Socialdemokrati vil ikke taale noget Overgreb overfor det tyske Mindretal. Vi har medvirket til Sikring af dette Mindretals kulturelle Ret, og vi vil fortsat hellige denne Sag vor Opmærksomhed.

Vi føler os overbevist om, at vort tyske Broderparti vil handle paa samme Maade i Forholdet til det danske Mindretal.

Vore Partier har iværksat en Undersøgelse af, hvad der er tilvejebragt til Sikring

af Mindretallenes Kultur, og vi er enige om, at der skal sikres Mindretallene paa begge Sider af Grænsen lige kulturelle Rettigheder, samme Frihed til at værne om Modersproget og iøvrigt alle Rettigheder der tilkommer Statsborgere i det paagældende Land.

Tags

Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/danmarks-graense>